

приклад, у роботі з дітьми і підлітками ми намагаємося відволікти їх від вуличних «пригод», запропонувавши альтернативу форму – тінейджерські клуби при бібліотеках. Тут вони можуть брати участь в інтелектуальних рольових іграх за сюжетами відомих творів. І хай це буде Том Соєр чи Гаррі Поттер, герої Майн Ріда, аби тільки персонажі боролися за справедливість і перемогли у боротьбі зі злом.

А, приміром, у роботі з дорослими бібліотеки намагаються скласти конкуренцію серіалам, залучаючи до читання книг тієї ж тематики. При сільській бібліотеці може бути організовано клуб знавців історичних любовних сюжетів, участь в якому дозволяє перемогти нудьгу щоденного життя, через яку наші жінки захоплюються серіалами. Надалі відвідувачі при звичаю-

ються читати і привчають до цього своїх дітей. Таким чином бібліотеки заохочують людей до сімейного читання. А там, де є книга, перемагає духовність.

Подолання кризи читання сьогодні ще не стало в один ряд із найважливішим державним завданням збереження і розвитку національної культури. Проте й вирішення цієї проблеми вимагає об'єднання зусиль органів державної влади, бібліотек, видавництва, різних громадських організацій, фондів, ЗМІ, які повинні спільно працювати з метою підтримки читацької культури, розповсюдження книги, що є головним інструментом духовного виховання населення. Бібліотеки ж Одеської області на регіональному рівні намагаються робити свій внесок у залучення членів спільноти до читання.

З ДОСВІДУ РОБОТИ

*Л. Пескіна,
завідувачка Інформаційного центру
«Бібліотека ім. М. Костомарова»
ЦБС Шевченківського району м. Києва,
М. Талалаєвська, директор
Централізованої бібліотечної системи
Шевченківського району м. Києва*

БІБЛІОТЕКА ІМ. О. ШВАРЦМАНА – ІНФОРМАЦІЙНО-КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР ЄВРЕЙСЬКОЇ ГРОМАДИ М. КИЄВА

ОСНОВНИМИ напрямками національної політики нашої держави, окрім сприяння розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, є розвиток культур усіх інших національностей, які живуть в Україні. Це підтверджено Конституцією України та Законом України про національні меншини.

Однією з найбільших національних громад, що мешкають на території сучасної України, є єврейська, чия доля впродовж багатьох віків пов'язана з долею українського народу, а культура – з українською культурою. Тож не дивно, що саме єврейська громада м. Києва почала активно відроджувати культурні та духовні традиції ще до здобуття Україною незалежності. І саме завдяки клопотанню Республіканського товариства єврейської культури у грудні 1989 р. у столиці було створено першу в Україні та загалом першу на теренах колишнього СРСР спеціалізовану бібліотеку єврейської літератури, що згодом отримала ім'я єврейського поета Ошера Шварцмана, який народився на Київщині.

На момент створення бібліотеки чисельність єврейської літератури в її фонді становила лише 20 книг. Сьогодні її кількість – близько 4 тис. прим. (25% від усього фонду книгозбірні). Гордістю бібліотеки є такі раритети, як «Єврейська історія» Ш. Дубнова (Одеса, 1897), прижиттєве видання творів Шолом-Алейхема мовою їдиш (Варшава, 1911), тритомник стенографічного звіту «Справа Бейліса» (1913), «Психологія єврейського духу» С. Меламеда (М., 1914), сідури (єврейські молитовники) кінця XIX – поч. XX ст., окремі номери єврейського журналу «Восход» (СПб., 1889) і т. ін. Крім цього,

широко представлені твори класиків єврейської літератури на їдиш, івриті, російською та українською мовами. Бібліотека постійно отримує видання творів сучасних єврейських та ізраїльських письменників, періодики єврейських громад та організацій України – «Єврейські вісті», «Хадашот», «Эйникайт», «Єврейський обозреватель», «Мост», «Лехаим» та ін.

У 1990 р. у приміщенні бібліотеки відбулося народження єврейської народної газети «Возрождение», засідання редакційної колегії якої і сьогодні відбуваються тут.

Бібліотека ім. Ошера Шварцмана успішно працює як інформаційно-культурний центр єврейської громади міста, є центром спілкування людей за їхніми інтересами. І цьому активно сприяє культурно-освітній центр «Сіфрія», створений на базі бібліотеки спільно з єврейською агенцією «Сохнут» та київською міською єврейською громадою. Його метою є розвиток духовності, культури, традицій, освіти; висвітлення історії єврейського народу та країни Ізраїль за допомогою надання культурно-інформаційних, бібліотечних послуг.

Пріоритетним напрямом діяльності бібліотеки є збереження, розвиток та популяризація національної самобутності єврейського народу.

Широкий репертуар єврейських художньої літератури і періодики, методичні та навчальні видання з історії, релігії, культури єврейського народу роблять бібліотеку ім. Ошера Шварцмана привабливою для викладачів, студентів, учнів єврейських освітніх закладів Києва та України.

Працівники бібліотеки перебувають у постійному творчому пошуку. У книгозбірні багато років успішно

працює клуб для людей похилого віку «Фрайндшафт», служба знайомств «Шадхен-Мішпах», Академія єврейської філософії.

Плідним став початок співпраці бібліотеки із Всеукраїнською творчою спілкою «Конгрес літераторів України». Газета Конгресу «Література та життя» завдяки інформаційно-бібліографічній допомозі книгозбірні має можливість знайомити читачів із новими виданнями України та зарубіжжя, а також із віхами життя видатних діячів літератури.

У рамках спільної програми з Науково-навчальним центром досліджень історії та культури східноєвропейського єврейства при Національному університеті «Києво-Могилянська академія» (НаУКМА) та Київським інститутом юдаїки вже третій рік у бібліотеці працює клуб із вивчення історичного та культурного надбання євреїв Києва та України «Мнемосіна». Його керівниками є директор Інституту юдаїки Ю. Смілянська та відомий екскурсовод О. Царовська.

Кіноклуб «Крізь призму об'єктива» знайомить глядачів із художніми та документальними кінофільмами, що відображають єврейську тему: «Список Шиндлера», «Комісар», «Януш Корчак», «Друге дихання» тощо.

Значна увага приділяється фахівцями книгозбірні організації виставок до ювілеїв видатних діячів та знаменних дат, укладанню тематичних добірок видань, таких як «Єврейські містечка України», «Київ і євреї», «Єврейський костюм», «Єврейські меценати Києва» і т. ін.

Щорічно бібліотека разом із Форумом єврейської інтелігенції України та Асоціацією єврейських ЗМІ бере участь у Міжнародній виставці реклами, маркетингу та ЗМІ «КЕХ». Тут експонуються раритетні видання із книгозбірні: молитовники, книги з історії та культури єврейського народу, художня література кінця ІХ – першої половини ХХ ст., твори сучасної єврейської літератури, фотодокументи.

У стінах бібліотеки користувачі мають можливість ознайомитись із творчістю відомих художників та фотографів. За останні роки пройшли виставки М. Гольфа, Д. Єсіненку, Є. Ройтмана, М. Вайсберга. Значний інтерес відвідувачів викликала галерея робіт київського фотомитця Л. Левіта, яка охопила період його творчості з 60-х рр. минулого століття до наших днів. Творчість цього фотографа – єврея за походженням – багатонаціональна. В його галереї портретів поряд із єврейськими діячами культури і науки – професором Г. Цейхгаузом, композиторами Я. Цегляром та І. Шамо, портрети видатних українських актрис Н. Ужвій та А. Роговцевої, Героя України Л. Лук'яненка, великого російського композитора Д. Шостаковича.

Відвідувачі книгозбірні стають і першими глядачами яскравих вистав Київського театру музичних історій «Нешоме». Зауважимо, що ці спектаклі, присвячені відомим єврейським композиторам, поетам, письменникам, науковцям, також творчо народжуються саме у стінах бібліотеки.

Значний інтерес викликали вечори, присвячені творчості видатних єврейських літераторів: Х. Бяліка, Л. Вишеславського, Д. Гофштейна, Б. Пастер-

нака, О. Шварцмана та ін., а також зустрічі з циклу «Цікавий гість» із літераторами-сучасниками: В. Богуславською, В. Довжиком, В. Дружбинським, Ю. Капланом, Г. Фальковичем.

Серед цікавих заходів останніх років слід назвати творчу акцію «Україна. Маме-лошн: минуле – сьогодні – майбутнє», під час якої член Національної спілки письменників України, поет і перекладач В. Богуславська та директор Науково-навчального центру досліджень історії та культури східноєвропейського єврейства при НаУКМА Л. Фінберг представили «Антологію єврейської поезії», що вийшла у видавництві «Дух і Літера». Під час презентації звучали пісні у виконанні заслуженого працівника культури України І. Гельфер.

Ще один важливий захід – круглий стіл на тему «Українське суспільство та пам'ять про Голокост», який вів директор Українського центру вивчення історії Голокосту А. Подольський. В обговоренні теми взяли участь керівник Асоціації колишніх малолітніх в'язнів гетто та концтаборів Б. Забарко, професор Київського національного університету культури і мистецтв, д-р іст. наук В. Морозов.

Книгозбірня взяла активну участь у відзначенні 150-річчя від дня народження Шолом-Алейхема. Уривки зі святкових заходів, проведених у бібліотеці, увійшли до документального фільму, який було показано українським загальнонаціональним телеканалом «Культура».

Активною є пошуково-краєзнавча діяльність бібліотеки. Так, із нагоди 70-річчя Шевченківського району м. Києва, на території якого розташовується книгозбірня, було підготовлено фотовиставку «Пам'ять каменя – єврейські місця Шевченківського району». Представлені на фотографіях 32 об'єкти – це будівлі, споруджені завдяки єврейським меценатам, пов'язані з єврейською історією, подіями, або ті, де жили, навчалися, працювали євреї – громадські діячі, діячі науки, освіти, культури. Серед них – президент Держави Ізраїль Бен-Цві, письменники Шолом-Алейхем, І. Еренбург, І. Бабель, видатні музиканти В. Горовиць, Н. Рахлін.

Бібліотека підтримує творчі зв'язки з Культурним центром при Посольстві Держави Ізраїль в Україні. Частинами гостями книгозбірні є його керівники А. та Л. Мендель, посланники Єврейської агенції «Сохнут» в Україні, очільники єврейських освітніх закладів: Міжнародного Соломонового університету, гімназій «Орах Хаїм» та «Сімха», технологічного ліцею «ОРТ», єврейських громад та організацій Києва і України.

Проблемами бібліотеки опікуються київська міська єврейська громада, Єврейська агенція «Сохнут», міжнародна єврейська благодійна організація «Джойнт» і, звичайно ж, управління культури, туризму та охорони культурної спадщини Шевченківського району м. Києва.

Своєю діяльністю бібліотека ім. Ошера Шварцмана, штат якої налічує лише 4 працівники, сприяє популяризації культури єврейського народу, духовному взаємозбагаченню різних народів, розвитку міжнародного спілкування.